

Bryssel den 30 juni 2023
(OR. en)

11146/23

ECOFIN 671
UEM 205
SOC 497
EMPL 348
COMPET 692
ENV 771
EDUC 284
RECH 316
ENER 407
JAI 917
GENDER 148
ANTIDISCRIM 142
JEUN 186
SAN 423

NOT

från: Rådets generalsekretariat
till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Föreg. dok. nr: 9841/1/23 REV 1
Komm. dok. nr: COM(2023) 616 final

Ärende: RÅDETS REKOMMENDATION om Luxemburgs nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Luxemburgs stabilitetsprogram 2023

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har diskuterats av rådet och Europeiska rådet och som grundas på kommissionens rekommendation COM(2023) 616 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

av den ...

om Luxemburgs nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Luxemburgs stabilitetsprogram 2023

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser², särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241³, genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med den europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar faciliteten till den ekonomiska och inkluderande återhämtningen och till genomförandet av hållbara och tillväxtfrämjande reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten uppdaterades den 30 juni 2022, i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22 november 2022 antog kommissionen den årliga översikten över hållbar tillväxt, som inledde 2023 års europeiska planeringstermin. Den 23 mars 2023 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2023 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 22 november 2022 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2023 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Luxemburg var en av de medlemsstater som kunde påverkas eller riskerade att påverkas av obalanser och som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också ett yttrande om Luxemburgs utkast till budgetplan för 2023. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2023 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet⁴ (*2023 års rekommendation om euroområdet*) den 16 maj 2023 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 13 mars 2023.
- (3) Unionens ekonomier uppvisar visserligen en anmärkningsvärd resiliens, men den geopolitiska situationen har fortfarande en negativ påverkan. Unionen står orubbligt sida vid sida med Ukraina, och unionens ekonomiska och sociala agenda är inriktad på att på kort sikt minska de negativa effekterna av energichocker, både för utsatta hushåll och företag, och på att fortsätta satsningarna på den gröna och den digitala omställningen, stödja en hållbar tillväxt för alla, skydda makroekonomisk stabilitet och öka resiliensen på medellång sikt. Den är också starkt inriktad på att öka unionens konkurrenskraft och produktivitet.

⁴ Rådets rekommendation av den 16 maj 2023 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Den 1 februari 2023 lade kommissionen fram ett meddelande med titeln *En industriplan i den gröna given för nettonollåldern (industriplanen i den gröna given)*. Industriplanen i den gröna given syftar till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri och stödja en snabb omställning till klimatneutralitet. Den kompletterar de pågående insatserna inom ramen för den europeiska gröna given och REPowerEU. Den syftar också till att skapa bättre förutsättningar för att utöka unionens tillverkningskapacitet vad gäller den nettonollteknik och de nettonollprodukter som behövs för att unionens ambitiösa klimatmål ska uppnås, och till att säkerställa tillgång till relevanta kritiska råvaror, bland annat genom att diversifiera anskaffningen, exploatera geologiska resurser på lämpligt sätt i medlemsstaterna och maximera återvinningen av råvaror. Industriplanen i den gröna given bygger på fyra pelare: ett förutsebart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens och öppen handel för resilienta leveranskedjor. Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram ett ytterligare meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt, efter 2030*, som är uppbyggt kring nio ömsesidigt förstärkande faktorer med målet att arbeta för ett tillväxtfrämjande regelverk. I det meddelandet fastställs politiska prioriteringar i syfte att aktivt säkerställa strukturella förbättringar, välfokuserade investeringar och regleringsåtgärder för unionens och dess medlemsstaters konkurrenskraft på lång sikt. Rekommendationerna nedan bidrar till att hantera dessa prioriteringar.
- (5) Den europeiska planeringsterminen 2023 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortfarande viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats under senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020 och 2022 är dessutom lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

- (6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435⁵ (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att snabbt fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta kommer att bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Genom REPowerEU-förordningen får medlemsstaterna möjlighet att lägga till ett nytt REPowerEU-kapitel i sina nationella återhämtnings- och resiliensplaner för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås. Dessa reformer och investeringar kommer också att bidra till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri enligt vad som anges i industriplanen i den gröna given, och till att hantera de energirelaterade landsspecifika rekommendationer som utfärdats till medlemsstaterna 2022 och, i förekommande fall, 2023. Genom REPowerEU-förordningen införs en ny kategori icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd som görs tillgängligt för medlemsstaterna för att de ska kunna finansiera nya energirelaterade reformer och investeringar inom ramen för sina återhämtnings- och resiliensplaner.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtnings och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8 mars 2023 antog kommissionen ett meddelande med finanspolitisk vägledning för 2024 (*meddelandet av den 8 mars 2023*). Det syftar till att stödja utarbetandet av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och därigenom stärka samordningen av politiken. Kommissionen erinrade om att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul kommer att avaktiveras i slutet av 2023. Kommissionen efterlyste en finanspolitik under 2023–2024 som säkerställer en hållbar skuldsättning på medellång sikt och ökar den potentiella tillväxten på ett hållbart sätt, och uppmanade medlemsstaterna att i sina stabilitets- och konvergensprogram för 2023 ange hur deras finanspolitiska planer kommer att säkerställa att fördragets referensvärde för underskottet på 3 % av bruttonationalprodukten (BNP) respekteras och säkerställa en realistisk och kontinuerlig skuldminskning, eller att skulden ligger kvar på försiktiga nivåer, på medellång sikt. Kommissionen uppmanade också medlemsstaterna att fasa ut de nationella finanspolitiska åtgärder som införts för att skydda hushåll och företag mot energiprischocker, med början med de minst riktade åtgärderna. Kommissionen angav att om det skulle behövas en förlängning av stödåtgärderna på grund av ett förnyat energipristryck bör medlemsstaterna bättre rikta sådana åtgärder till utsatta hushåll och företag. Kommissionen angav att de finanspolitiska rekommendationerna skulle kvantifieras och differentieras. Såsom föreslås i kommissionens meddelande av den 9 november 2022 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning skulle de finanspolitiska rekommendationerna dessutom formuleras utifrån primära nettoutgifter. Alla medlemsstater rekommenderades att fortsätta att skydda nationellt finansierade investeringar och säkerställa att faciliteten och andra unionsmedel används på ett ändamålsenligt sätt, särskilt mot bakgrund av målen för den gröna och den digitala omställningen och för resiliensen. Kommissionen angav att den kommer att föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023, i enlighet med gällande lagstiftning.

- (8) Den 26 april 2023 lade kommissionen fram lagstiftningsförslag för att genomföra en omfattande reform av unionens regler för ekonomisk styrning. Huvudsyftet med förslagen är att stärka hållbarheten i den offentliga skuldsättningen och att främja en hållbar och inkluderande tillväxt i samtliga medlemsstater genom reformer och investeringar. I sina förslag strävar kommissionen efter att förbättra det nationella egenansvaret, förenkla ramverket och röra sig i riktning mot ett större medelfristigt fokus, tillsammans med ett effektivt och mer enhetligt genomdrivande av efterlevnaden. Enligt rådets slutsatser av den 14 mars 2023 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning är målet att slutföra lagstiftningsarbetet 2023.
- (9) Den 21 april 2021 lämnade Luxemburg in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 13 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Luxemburgs återhämtnings- och resiliensplan⁶. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Luxemburg på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.

⁶ ST 10155/21 INIT; ST 10155/21 ADD 1.

- (10) Den 28 april 2023 lämnade Luxemburg in sitt nationella reformprogram för 2023 och den 27 april 2023 sitt stabilitetsprogram för 2023, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglas Luxemburgs halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också i 2023 års nationella reformprogram.
- (11) Den 24 maj 2023 offentliggjorde kommissionen 2023 års landsrapport för Luxemburg. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Luxemburg hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2022, och en utvärdering av Luxemburgs genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Luxemburgs framsteg med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.

(12) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Luxemburg och resultatet offentliggjordes den 24 maj 2023. Kommissionen drog slutsatsen att Luxemburg inte har makroekonomiska obalanser. I synnerhet har sårbarheterna när det gäller höga bostadspriser och hushållens höga skuldsättning nyligen ökat, men totalt sett verkar de vara begränsade och förväntas minska på medellång sikt. En stark befolkningstillväxt tillsammans med ökade bolån, som stimulerats av skattestöd, har pressat upp efterfrågan på bostäder, samtidigt som utbudet har hämmats av begränsad tillgång till mark för byggnation och hamstring av mark. Den växande klyftan mellan tillgång och efterfrågan på bostäder har lett till kraftiga bostadsprisökningar med ökande risk för övervärdering av bostadspriserna och mindre överkomliga priser. Bostadspriserna sjönk tydligt i slutet av 2022, och antalet bostadstransaktioner minskade kraftigt, eftersom ränteuppgången har lett till en svängning på marknaden. Det förväntas dock ingen kraftig korrigerande av bostadspriserna eftersom inkomsterna håller jämna steg och utbudet förväntas vara fortsatt bristande. Hushållens skuldsättning är mycket hög sett till disponibel inkomst och har ökat samtidigt som upplåningen minskade något i slutet av 2022. Hushållen har också betydande finansiella tillgångar, skuldsättningen ökar i riktning mot högre inkomst- och förmögenhetsnivåer och banksektorn är sund, vilket på det hela taget minskar de makroekonomiska riskerna. Ytterligare politiska insatser, såsom att intensifiera och prioritera antagandet och genomförandet av de senaste åtgärderna, däribland återkommande skatter för att öka tillgången till byggbar mark, i kombination med den pågående reformen av markanvändningsplaneringen, skulle kunna bidra till att öka utbudet av bostäder, i synnerhet genom att tillhandahålla bostäder till överkomliga priser och subventionerat boende som riktar sig till de mest behövande. Hyresmarknadens effektivitet skulle också kunna förbättras. Dessutom skulle en minskning av avdragsrätten för bolåneräntor, som nyligen höjdes avsevärt, minska de skatteincentament att låna som bidrar till höga bostadspriser.

- (13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat minskade Luxemburgs överskott i de offentliga finanserna från 0,7 % av BNP 2021 till 0,2 % 2022, medan den offentliga skuldkvoten ökade något från 24,5 % av BNP i slutet av 2021 till 24,6 % i slutet av 2022.
- (14) Saldot i de offentliga finanserna har påverkats av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Under 2022 omfattade sådana finanspolitiska inkomstminskande åtgärder en sänkning av produktskatterna för att få ner konsumentpriserna på bensen, diesel och eldningsolja med 7,5 cent per liter, medan de finanspolitiska utgiftshöjande åtgärderna omfattade införandet av en skattelättnad på energi⁷, stöd till företag som påverkas av stigande energipriser och begränsning av prisökningar på gas. Kommissionen uppskattar nettobudgetkostnaden för dessa åtgärder till 0,5 % av BNP 2022. Saldot i de offentliga finanserna har också påverkats av budgetkostnaderna för erbjudande av tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina, vilket beräknas uppgå till 0,1 % av BNP 2022. Samtidigt sjönk den uppskattade kostnaden för tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen till 0,2 % av BNP 2022, från 1,0 % 2021.
- (15) Den 18 juni 2021 rekommenderade rådet Luxemburg⁸ att under 2022 eftersträva en stödjande finanspolitisk inriktning, inbegripet den impuls som ges genom faciliteten, samt att upprätthålla nationellt finansierade investeringar.

⁷ Skattekrediter som ska betalas kan överstiga skatteskulden och påverka såväl icke skattskyldiga som skattskyldiga; de klassificeras därför som utgifter i nationalräkenskaperna (ENS 2010, artiklarna 20.167 och 20.168).

⁸ Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Luxemburgs stabilitetsprogram 2021 (EUT C 304, 29.7.2021, s. 73).

(16) Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen⁹ under 2022 stödjande och uppgick till $-0,9$ % av BNP, i enlighet med rådets rekommendation. I enlighet med rådets rekommendation fortsatte Luxemburg att stödja återhämtningen med investeringar som ska finansieras genom faciliteten. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till $0,1$ % av BNP 2022 ($0,1$ % av BNP 2021). Nationellt finansierade investeringar gav ett neutralt bidrag till den finanspolitiska inriktningen¹⁰. Därför upprätthöll Luxemburg de nationellt finansierade investeringarna, i enlighet med rådets rekommendation. Samtidigt gav ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive nya åtgärder på inkomstsidan) ett expansivt bidrag på $1,3$ procentenheter till den finanspolitiska inriktningen. Detta betydande expansiva bidrag omfattade de ytterligare effekterna av åtgärder för att begränsa de ekonomiska och sociala konsekvenserna av högre energipriser (ytterligare nettobudgetkostnad på $0,5$ % av BNP), samt kostnaderna för att erbjuda tillfälligt skydd till personer fördrivna från Ukraina ($0,1$ % av BNP). Samtidigt bidrog även subventioner, andra löpande utgifter och insatsförbrukning ($0,3$ % av BNP) till ökningen av de primära löpande nettoutgifterna. Luxemburg hade därmed inte ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter under tillräcklig kontroll. Det betydande expansiva bidraget från nationellt finansierade löpande utgifter berodde endast delvis på åtgärderna för att hantera de ekonomiska och sociala effekterna av de höjda energipriserna samt kostnaderna för att erbjuda tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina.

⁹ Den finanspolitiska inriktningen mäts som förändringen i primära utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) och exklusive tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen, men inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten och andra unionsmedel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt. Mer information finns i ruta 1 i de statistiska tabellerna över offentliga finanser.

¹⁰ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter gav ett kontraktivt bidrag på $0,4$ procentenheter av BNP, på grund av en minskning av ”Andra kapitaltransfereringar”, främst kopplade till utfasningen av företagsstöd och återhämtningsstöd i samband med covid-19-pandemin (återhämtnings- och solidaritetsfonden för företag).

- (17) Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna i stabilitetsprogrammet för 2023 är mer gynnsamt än kommissionens vårprognos 2023 för 2023 och därefter. Regeringen beräknar att BNP i fasta priser kommer att öka med 2,4 % under 2023 och med 3,8 % under 2024. I jämförelse visar kommissionens vårprognos 2023 en lägre real BNP-tillväxt på 1,6 % 2023 och 2,4 % 2024, främst på grund av lägre tillväxtbidrag från nettoexporten 2023 och inhemsk efterfrågan 2024¹¹.
- (18) I sitt stabilitetsprogram för 2023 räknar regeringen med att saldot i de offentliga finanserna kommer att försämrats till en underskottskvot på 1,5 % av BNP 2023. Försämringen under 2023 beror främst på ytterligare åtgärder för att stödja hushållens och företagens inkomster till följd av höga energipriser och inflation. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP öka från 24,6 % i slutet av 2022 till 26,1 % till slutet av 2023. I kommissionens vårprognos 2023 förutses ett underskott i de offentliga finanserna på 1,7 % av BNP för 2023. Detta är något högre än det beräknade underskottet i stabilitetsprogrammet för 2023, främst på grund av något lägre skatteintäkter enligt kommissionens vårprognos 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en något lägre offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 25,9 %, i slutet av 2023. Skillnaden beror på en högre nominell BNP-tillväxt 2023 enligt kommissionens vårprognos 2023.

¹¹ För BNP i löpande priser är bilden något annorlunda; i stabilitetsprogrammet för 2023 förutspås en nominell tillväxt i BNP på 4,7 % 2023 och 6,0 % 2024, medan kommissionens vårprognos 2023 visar på en högre takt på 7,1 % 2023 och en jämförbar takt på 5,9 % 2024.

- (19) Saldot i de offentliga finanserna 2023 förväntas fortsatt påverkas av de åtgärder som antagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. De utgörs av åtgärder som förlängts från 2022, framför allt att begränsa ökningen av gaspriserna genom att subventionera hushållens energikostnader och nätavgifter, stabilisera elpriserna genom subventioner till hushållen och åtgärder för att stödja företag, samt nya åtgärder. Nettobudgetkostnaden för stödåtgärderna beräknas i kommissionens vårprognos 2023 uppgå till 1,1 % av BNP 2023¹². Vissa åtgärder 2023 är riktade mot de mest utsatta hushållen eller företagen, samtidigt som de flesta åtgärderna inte fullt ut bevarar prissignalen för att minska energiefterfrågan och öka energieffektiviteten. Till följd av detta beräknas i kommissionens vårprognos 2023 det belopp för riktade stödåtgärder som ska beaktas i bedömningen av efterlevnaden av rådets rekommendation av den 12 juli 2022¹³ för 2023 till 0,6 % av BNP 2023 (jämfört med 0,4 % av BNP 2022).
- (20) I sin rekommendation av den 12 juli 2022 rekommenderade rådet Luxemburg att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken¹⁴, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Luxemburg bör vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Luxemburg rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel.

¹² Siffran motsvarar de årliga budgetkostnaderna för de åtgärderna, inbegripet löpande inkomster och utgifter liksom i förekommande fall åtgärder avseende kapitalutgifter.

¹³ Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Luxemburgs nationella reformprogram med avgivande av rådets yttrande om Luxemburgs stabilitetsprogram 2022, EUT C 334, 1.9.2022, s. 128.

¹⁴ Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas Luxemburgs potentiella produktionstillväxt på medellång sikt (10-årigt genomsnitt), som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 7,8 % i nominella termer.

(21) I sin vårprognos 2023 förväntar sig kommissionen en expansiv inriktning på finanspolitiken (-1,5 % av BNP) under 2023, i en miljö med hög inflation. Detta följer på en expansiv inriktning av finanspolitiken 2022 (-0,9 % av BNP). Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 beräknas ge ett expansivt bidrag på 1,3 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen. Detta inbegriper den ökade kostnaden för de riktade stödåtgärderna för de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser med 0,3 % av BNP. Det expansiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter beror därför endast delvis på det riktade stödet till de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser. Den expansiva ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) drivs också av, bland andra faktorer, sociala förmåner av annat slag än naturaförmåner, subventioner kopplade till icke riktade energiåtgärder, permanenta löneökningar inom den offentliga sektorn, ett engångsbidrag till unionens budget och sänkta momssatser. Totalt är den förväntade ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter inte i överensstämmelse med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel beräknas uppgå till 0,2 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar beräknas ge ett expansivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 0,1 procentenheter. Luxemburg planerar att finansiera ytterligare investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel, och förväntas upprätthålla de nationellt finansierade investeringarna¹⁵. Landet planerar att finansiera offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, såsom elektrifiering av kollektivtrafiken, förstärkning av spårvagns- och järnvägsnätet, en klimat- och energifond för att stödja inköp av solcellspaneler, digitalisering av offentliga tjänster och digital kommunikationssäkerhet (kvantteknik), som delvis finansieras genom faciliteten och andra unionsmedel.

¹⁵ Andra nationellt finansierade kapitalutgifter förväntas ge ett neutralt bidrag till BNP.

- (22) I stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas underskottet i de offentliga finanserna öka till 1,7 % av BNP 2024. Ökningen under 2024 beror främst på en utökning av stödåtgärderna så att hushållens och företagens inkomster står emot effekterna av inflationsuppgången. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP öka till 27,5 % i slutet av 2024. Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2023 ett underskott i de offentliga finanserna på 1,5 % av BNP 2024. Detta är något lägre än det beräknade underskottet i stabilitetsprogrammet för 2023, främst på grund av en mindre ökning av löner och sociala transfereringar enligt kommissionens vårprognos 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en lägre offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 27,0 %, i slutet av 2024.
- (23) Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 ska energistödåtgärderna förlängas till slutet av 2024. Kommissionen utgår för närvarande från att nettokostnaden för energistödåtgärder är 0,5 % av BNP 2024¹⁶, jämfört med 1,1 % av BNP 2023. Dessa beräkningar bygger på antagandet att inga nya energiprishöjningar kommer att ske. De energistödåtgärder som för närvarande planeras finnas kvar under 2024 verkar inte vara riktade mot utsatta hushåll eller företag. De flesta av dem bevarar inte fullt ut prissignalen för att minska energiefterfrågan och öka energieffektiviteten.

¹⁶ Kommissionens definition av energiåtgärder omfattar endast finanspolitiska åtgärder som direkt påverkar energipriserna eller ger tillfälligt inkomststöd för energiförbrukning. Allmänna stödåtgärder mot inflation klassificeras inte som energiåtgärder, vilket förklarar varför de beräknade budgetkostnaderna för energistödåtgärder skiljer sig mellan stabilitetsprogrammet för 2023 och kommissionens vårprognos 2023.

- (24) I förordning (EG) nr 1466/97 efterlyses en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot för att uppnå det medelfristiga budgetmålet med 0,5 % av BNP som riktmärke¹⁷. Med hänsyn till de offentliga finansernas hållbarhet skulle det enligt kommissionen vara lämpligt att förbättra det strukturella saldout med minst 0,3 % av BNP för 2024. För att säkerställa en sådan förbättring, och i enlighet med kommissionens metod, bör ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter¹⁸ under 2024 inte överstiga 4,8 %, vilket återspeglas i denna rekommendation. Samtidigt bör de återstående energistödåtgärderna (som för närvarande uppskattas av kommissionen till 1,1 % av BNP 2023) fasas ut under 2023, om utvecklingen på energimarknaden tillåter detta och med början med de minst riktade åtgärderna, och de därmed sammanhängande besparingarna bör användas för att minska underskottet i de offentliga finanserna. Enligt kommissionens beräkningar skulle detta leda till en ökning av de primära nettoutgifterna som ligger under den rekommenderade maximala tillväxttakten för 2024. Enligt kommissionens vårprognos 2023 ligger dock ökningen av nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter under 2023 inte i linje med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Om detta bekräftas skulle det vara lämpligt att ökningen av de primära nettoutgifterna under 2024 är lägre.
- (25) Om politiken förblir oförändrad beräknas enligt kommissionens vårprognos 2023 de nationellt finansierade primära nettoutgifterna öka med 2,9 % under 2024, vilket ligger under den rekommenderade tillväxttakten.

¹⁷ Artikel 5 i förordning (EG) nr 1466/97 kräver också en anpassning på mer än 0,5 % av BNP för medlemsstater med en offentlig skuld som överstiger 60 % av BNP, eller med mer uttalade risker för en hållbar skuldsättning.

¹⁸ Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och exklusive ränteutgifter samt utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter.

- (26) Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga sektorns investeringar förbli stabila på 4,5 % av BNP 2023 och 2024. I stabilitetsprogrammet för 2023 hänvisas till reformer och investeringar som förväntas bidra till en hållbar tillväxt för alla. Dessa reformer och investeringar omfattar investeringar för att främja energiomställningen och den digitala omställningen, som också ingår i återhämtnings- och resiliensplanen.
- (27) I stabilitetsprogrammet för 2023 beskrivs en finanspolitisk utveckling på medellång sikt fram till 2027. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas underskottet i de offentliga finanserna successivt minska till 1,0 % av BNP under 2025 och till 0,8 % under 2026, för att sedan öka något till 0,9 % 2027. Det offentliga underskottet planeras därför ligga kvar under 3 % av BNP under programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP öka från 27,5 % i slutet av 2024 till 29,0 % till slutet av 2027.

(28) Den demografiska utvecklingen kommer att få en mer akut inverkan på de offentliga utgifterna under de kommande årtiondena, då antalet pensionärer per arbetstagare förväntas stiga stadigt på grund av den åldrande befolkningen och nedgången i nettomigrationsflödena. I ett scenario utan politiska förändringar kommer Luxemburg att stå inför en av unionens kraftigaste ökning av pensionsutgifter som andel av BNP, en andel som väntas fördubblas till omkring 18 % av BNP 2070, den högsta i unionen. Detta kommer att leda till en betydande ökning av statsskulden och äventyra de offentliga finansernas hållbarhet. I återhämtnings- och resiliensplanen behandlas inte pensionssystemets hållbarhet på lång sikt. Närmare bestämt nämns inte i planen de negativa effekterna av förtidspensionssystem och finansiella incitament att lämna arbetsmarknaden tidigt, något som bidrar till den låga sysselsättningssiffran bland äldre arbetstagare. En höjning av den faktiska pensionsåldern skulle få en förmånlig makroekonomisk effekt och potential att minska pensionsutgifterna, då en högre andel sysselsatta äldre arbetstagare skulle underlätta den ekonomiska tillväxten. Kampen mot aggressiv skatteplanering i unionen är väsentlig för att i) förebygga snedvridningen av konkurrensen mellan företag, ii) säkerställa rättvis behandling av skattebetalare, och iii) skydda de offentliga finanserna. Luxemburg är en liten, öppen ekonomi, med en stor internationell finanssektor, vilket i hög utsträckning förklarar de stora finansiella flödena. Dessa flöden återspeglar dock också den stora närvaron av utländskt ägda företag i landet, vilka är involverade i koncernintern finansierings- och likviditetsverksamhet. Ett särskilt orosmoment är det faktum att ingen källskatt eller motsvarande avgift tas ut på ränte- och royaltybetalningar som görs till jurisdiktioner med låg eller ingen skatt, andra än de länder som står med på unionens förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner¹⁹. Utgående ränte- och royaltybetalningar från Luxemburgbaserade företag till jurisdiktioner i tredjeländer kan omfattas av låg eller ingen beskattning om dessa betalningar inte beskattas eller beskattas på låg nivå i mottagande jurisdiktion. Luxemburg har vidtagit vissa åtgärder för att bekämpa aggressiv skatteplanering. Hittills har dock dessa åtgärder varit otillräckliga för att behandla dessa egenheter i skattesystemet, som multinationella aktörer kan utnyttja för att syssla med aggressiv skatteplanering.

¹⁹ Rådets slutsatser om EU:s reviderade förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet (EUT C 64, 21.2.2023, s. 17).

(29) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026.

Genomförandet av Luxemburgs återhämtnings- och resiliensplan pågår. Luxemburg lämnade sin första betalningsansökan den 28 december 2022, vilken motsvarade 26 delmål och mål i rådets genomförandebeslut, om utbetalning av 20 miljoner euro inom ramen för faciliteten. Kommissionen offentliggjorde en positiv preliminär bedömning den 28 april 2023. Rådet håller på att diskutera betalningsansökan. Bland de berörda delmålen och målen finns ikraftträdandet av reformen ”Housing Pact 2.0”, som är tänkt att öka tillgången till kommunalt erbjudna hyresbostäder till överkomligt pris, investeringar i att digitalisera den offentliga sektorn och utveckla ultrasäker kommunikation, kompetensutveckling för arbetskraften genom uppstarten av programmet ”FutureSkills” samt en reform om upphandling av rena fordon. Luxemburg lämnade in en ändring av sin återhämtnings- och resiliensplan den 11 november 2022, vilken godkändes av rådet den 17 januari 2023. Luxemburg förväntas lämna in ett REPowerEU-kapitel och har redan beslutat att finansiera det genom att överföra 128,5 miljoner euro från brexitjusteringsreserven till faciliteten. Ett snabbt införande av det nya REPowerEU-kapitlet i återhämtnings- och resiliensplanen kommer att göra det möjligt att finansiera ytterligare reformer och investeringar till stöd för Luxemburgs strategiska mål på energiområdet och för den gröna omställningen. Ett systematiskt och ändamålsenligt deltagande av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra relevanta berörda parter är fortsatt viktigt för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, liksom annan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik utanför planen, för att säkerställa att fler känner ett egenansvar för den övergripande politiska agendan.

- (30) Kommissionen godkände alla Luxemburgs sammanhållningspolitiska programdokument 2022. Det är viktigt att gå vidare med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att den gröna och den digitala omställningen ska lyckas, den ekonomiska och sociala resiliensen öka och en balanserad territoriell utveckling uppnås i Luxemburg.
- (31) Förutom de ekonomiska och sociala utmaningar som tas upp i återhämtnings- och resiliensplanen och de sammanhållningspolitiska programmen står Luxemburg inför ett antal ytterligare utmaningar, i synnerhet de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt med tanke på i huvudsak pensionssystemet, juridiska kryphål som kan användas av multinationella företag som ägnar sig åt aggressiv skatteplanering, sårbarheter i fråga om höga huspriser och hushållens skuldsättning, svagheter i utbildningssystemet som bidrar till ojämlikhet samt frågor om energipolitik och den gröna omställningen, däribland potentiella hinder mot omställningen från fossila bränslen och problem med transportnätet.

(32) Elevernas grundläggande färdigheter och allmänna prestation beror i hög grad på deras socioekonomiska och språkliga bakgrund. De genomsnittliga viktiga kunskaps- och kompetensnivåerna vid 15 års ålder är i Luxemburg markant lägre än unionsgenomsnittet enligt mätningen i OECD:s program för internationell utvärdering av elevprestationer (Pisa). Klyftan mellan gynnade och mindre gynnade elever är större i Luxemburg än i något annat medlemsland. Utbildningssystemet utrustar inte alla elever med de grundläggande färdigheter de behöver för att tillgodose behoven på landets arbetsmarknad. Det språk som talas på grundskolenivå i landets utbildningssystem är luxemburgiska, samtidigt som eleverna lär sig läsa och skriva på tyska. Tyska är undervisningsspråk i samtliga ämnen (utom franska). Det innebär en mycket hög efterfrågan på språkkunskaper i ett land där bara en av tre elever talar luxemburgiska som förstaspråk. Andelen unga personer mellan 18 och 24 år med högst grundskoleutbildning ökade från 6,3 % år 2018 till 8,2 % år 2022. I september 2022 inledde Luxemburg ett pilotprojekt i fyra grundskolor, där eleverna först undervisades på franska och sedan på tyska. Om detta utökades till fler skolor skulle den metoden kunna förbättra resultaten för elever som inte har franska som förstaspråk. Luxemburg ökade också tillgången till offentliga internationella skolor: läsåret 2022–2023 var 4 % av eleverna på förskole- och grundskolenivå inskrivna på sådana skolor, där de kan välja mellan engelska, franska eller tyska som undervisningsspråk. Om denna möjlighet att välja undervisning på ett huvudspråk utökades till skolorna i stort, skulle det avsevärt kunna förbättra elevernas chanser att erhålla bättre studieresultat.

(33) Luxemburgs energisystem kännetecknas av ett högt importberoende av fossila bränslen. Landet är en stor nettoimportör av energi. Det är nästan helt beroende av import av primärenergi med en beroendegrad på 92 % år 2021. Luxemburgs energimix bestod av 69 % olja och 18 % naturgas, medan 12 % kom från förnybara energikällor, vilka nådde en kapacitet på 572 MW år 2022. Luxemburg importerar ingen olja från Ryssland. När det gäller gas är landet endast i begränsad utsträckning beroende av Ryssland, då nästan 100 % av den gas Luxemburg förbrukade importerades från Norge och Nederländerna via ledningar genom Belgien och Tyskland. Luxemburgs förbrukning av naturgas minskade med 26 % under perioden augusti 2022–mars 2023 jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen för samma period under de föregående fem åren, vilket är mer än det minskningsmål på 15 % som fastställs i rådets förordning (EU) 2022/1369²⁰. Luxemburg skulle kunna fortsätta satsningarna på att tillfälligt minska efterfrågan på gas fram till den 31 mars 2024 i enlighet med rådets förordning (EU) 2023/706²¹.

²⁰ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

²¹ Rådets förordning (EU) 2023/706 av den 30 mars 2023 om ändring av förordning (EU) 2022/1369 vad gäller förlängning av efterfrågeminskningsperioden för åtgärder för att minska efterfrågan på gas samt förstärkning av rapporteringen om och övervakningen av deras genomförande (EUT L 93, 31.3.2023, s. 1).

(34) Luxemburg är i hög grad sammanlänkat när det gäller både el och gas, men det behövs vidare investeringar i och med den ökande produktionen av förnybar energi och energibehovet. Luxemburg måste hantera utmaningen med det otillräckliga bostadsutbudet och samtidigt uppnå sina energi- och klimatmål. Det befintliga bostadsbeståndet behöver också renoveras. Med 20,8 % av den totala energibesparingspotentialen (i GWh) utgör sektorn för bostadsbyggande och renovering den näst största källan till sammanlagd energibesparingspotential fram till 2030. I omkring 89 % av bostadshusen används uppvärmningssystem med fossila bränslen (eldningsolja och naturgas). Kommunerna har en viktig roll i detta avseende. Trafikstockningar inverkar negativt på ekonomin och på miljöhållbarheten. Transporter står för en betydande andel av oljeförbrukningen och för 59 % av de totala utsläppen av växthusgaser, vilket kan jämföras med ett unionsgenomsnitt på 24 % 2019. Luxemburg har antagit vissa relevanta åtgärder för bättre hållbarhet inom transport, men fler och mer målinriktade insatser skulle bidra avsevärt till att minska oljeberoendet och växthusgasutsläppen. Detta återspeglas i Luxemburgs integrerade nationella energi- och klimatplan, som innehåller målet att 40 % av landets fordonspark ska vara elfordon och laddhybridfordon år 2030. Luxemburg har satt som mål att bli klimatneutralt till senast 2050. Landet har på senare år gjort avsevärda framsteg avseende förnybar energi, men är fortfarande en av de medlemsstater som har lägst andel av denna typ av energi. Det behövs ytterligare höjda ambitioner att minska växthusgasutsläppen och öka den förnybara energin och energieffektiviteten om Luxemburg ska kunna nå sina energimål för 2030 – att 25 % av landets energi ska komma från förnybara källor och att den slutliga energianvändningen ska minskas med 40 % till 44 % jämfört med 2007.

- (35) Brist på arbetskraft och kompetens i sektorer och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland tillverkning, utbyggnad och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi. Utbildningssystem av hög kvalitet som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov, och riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är viktiga för att minska kompetensbrister och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden. För att frigöra outnyttjad arbetskraft måste dessa åtgärder vara tillgängliga, framför allt för enskilda personer och i de sektorer och regioner som påverkas mest av den gröna omställningen. Luxemburg har utökat insatserna för kompetensutveckling och omskolning av arbetstagare i sektorer på tillbakagång eller i omvandling, men det råder fortfarande brist på arbetskraft i vissa yrken, däribland förvaltnings- och planeringschefer. Denna brist på arbetskraft kan bli en potentiell flaskhals i den gröna omställningen och i genomförandet av REPowerEU.
- (36) Mot bakgrund av kommissionens bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2023, och dess yttrande²² återspeglas i rekommendation 1.

²² Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

(37) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan ekonomierna i medlemsstaterna i euroområdet och deras kollektiva bidrag till den ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet att euroområdets medlemsstater vidtar åtgärder, bland annat genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att i) bevara en hållbar skuldsättning och avstå från brett stöd till den aggregerade efterfrågan 2023, bättre rikta de finanspolitiska åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av höga energipriser och överväga lämpliga sätt att avveckla stödet i takt med att energipristrycket minskar, ii) upprätthålla en hög nivå på offentliga investeringar och främja privata investeringar för att stödja den gröna och den digitala omställningen, iii) stödja en löneutveckling som mildrar effekten av den minskade köpkraften och samtidigt begränsar andrahandseffekterna på inflationen, och ytterligare förbättra den aktiva arbetsmarknadspolitik och åtgärda kompetensbristen, iv) förbättra företagsklimatet och säkerställa att energistödet till företag blir kostnadseffektivt, tillfälligt och riktat till bärkraftiga företag och att det upprätthåller incitament för den gröna omställningen, och v) bevara den makroekonomiska stabiliteten och övervaka risker samtidigt som arbetet med att fullborda bankunionen fortsätter. När det gäller Luxemburg bidrar rekommendationerna 1, 2 och 4 till genomförandet av den första, andra, tredje, fjärde och femte rekommendationen i 2023 års rekommendation om euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Luxemburg att 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet och använda besparingarna för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Om nya öknningar av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och bevarar incitamenten till energibesparingar.

Säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter under 2024 till högst 4,8 %²³.

Upprätthålla nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

För perioden efter 2024, fortsätta att eftersträva en finanspolitisk strategi på medellång sikt med gradvis och hållbar konsolidering, i kombination med investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt, för att uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

Minska riskerna på bostadsmarknaden, särskilt genom att minska avdragsrätten för bolåneräntor och genom att vidta åtgärder för att öka utbudet av byggbar mark. Gripa sig an pensionssystemets långsiktiga hållbarhet, särskilt genom att begränsa möjligheterna till förtidspension och öka sysselsättningsgraden bland äldre arbetstagare. Utöka insatserna för att ändamålsenligt hantera aggressiv skatteplanering, särskilt genom att säkerställa tillräcklig beskattning av utgående ränte- och royaltybetalningar till jurisdiktioner med låg eller ingen skatt.

²³ Detta beräknas motsvara en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot med minst 0,3 % av BNP för 2024, såsom beskrivs i skäl 24.

2. Fortsätta med ett stabilt genomförande av den reviderade återhämtnings- och resiliensplanen och snabbt slutföra REPowerEU-kapitlet i syfte att omgående inleda genomförandet av det. Fortsätta med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.
3. Höja resultaten i skolutbildningen och främja lika möjligheter för alla elever, i synnerhet genom att anpassa undervisningen efter behoven hos mindre gynnade elever och elever med olika språklig bakgrund.
4. Minska beroendet av fossila bränslen genom att påskynda införandet av förnybar energi, öka elöverföringskapaciteten, förenkla tillståndsförfaranden och investera i energieffektivitet inom såväl bostadssektorn som andra sektorer. Stödja kommunerna med att ta fram detaljerade lokala planer för att införa förnybar energi, inbegripet vindkraft och solceller, och system för fjärrvärme och fjärrkyla. Ytterligare främja elektrifieringen av transporter och investera i kollektivtrafiknät och infrastruktur. Intensifiera politiska insatser som syftar till att tillhandahålla och förvärva de färdigheter och den kompetens som krävs för den gröna omställningen.

Utfärdad i Bryssel den ...

På rådets vägnar

Ordförande
